

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор ЗВО з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Інна АНДРУШКО

« 29 » *серпня* 2025 року

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувачка кафедри українознавства

Василенко Галина ВАСИЛЕНКО

« 29 » *серпня* 2025 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«РИТОРИКА» (курс за вибором)

Спеціальність	D3 Менеджмент
Освітній рівень	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Освітня програма	«Менеджмент соціальної сфери та бізнес-консалтинг», 2025
Навчальний рік	2025-2026
Кафедра	українознавства
Лектор	доцент ЗВО, доцент, канд. філол. наук Врублевська Т. В.
Контактна інформація	<i>ukraine@vntu.edu.ua,</i> <i>вул. Пирогова, 56, (корпус фармацевтичного</i> <i>факультету, бібліотека, 3 поверх)</i>
Укладачі силабусу	доцент ЗВО, доцент, канд. філол. наук Врублевська Т. В.

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Вибіркова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ВК
Курс/семестр	2-й курс (I семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	90 годин /3 кредити ЄКТС
Структура дисципліни	Лекції – 4 год Практичні заняття – 4 год Самостійна робота – 82 год У цілому: аудиторні заняття – 8,88%, самостійна позааудиторна робота – 91,12%.
Кількість змістових модулів	1
Мова викладання	українська
Форма навчання	заочна

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Програма дисципліни «Риторика» (курс за вибором) складена відповідно до порядку підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти у медичних закладах вищої освіти України відповідно до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS.

Дисципліна належить до циклу гуманітарної підготовки й спрямована на формування високого рівня культури усного та писемного мовлення студентів, опанування ними ефективних стратегій комунікації у професійному, науковому та публічному середовищах.

Актуальність курсу зумовлена потребою сучасного фахівця володіти риторичною компетенцією, умінням впливати словом; будувати довірливі комунікативні зв'язки, презентувати результати своєї діяльності та ефективно працювати з аудиторією. Для майбутнього менеджера соціальної сфери вміння донести інформацію до клієнта, колеги чи аудиторії є важливим чинником успішної професійної взаємодії, лідерства та іміджу фахівця. Предметним напрямом курсу є розвиток комунікативних, аналітичних і презентаційних навичок, необхідних для ефективного публічного виступу, участі в професійних дискусіях, створення промов, звітів, доповідей, аналітичних повідомлень.

Передреквізити. Курс «Риторика» ґрунтується на знаннях, здобутих під час опанування дисциплін «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Культура мовлення», «Філософія», а також базових знань з етики, логіки та психології спілкування, отриманих під час занять у середній загальноосвітній школі, коледжі.

Під час вивчення дисципліни студенти опираються на знання норм сучасної української літературної мови, засвоюють основи ораторського мистецтва, публічного мовлення, аргументації, невербальної комунікації.

Мета курсу та його значення для професійної діяльності. Метою викладання навчальної дисципліни «Риторика» є формування у студентів цілісної системи знань про закономірності ефективної комунікації, розвиток умінь створювати, аналізувати та виголошувати публічні виступи, налагоджувати зворотний зв'язок з аудиторією, володіти засобами вербального й невербального впливу.

Постреквізити. Опанування риторики є важливою умовою професійного становлення майбутнього фахівця, оскільки ефективне публічне мовлення та культура спілкування є необхідними в будь-якій сфері діяльності. Знання, уміння й навички, які студенти здобувають під час вивчення дисципліни «Риторика», інтегруються з практикою професійної комунікації: участю в дискусіях, веденням ділових переговорів, представленням результатів діяльності, взаємодією з аудиторією та налагодженням конструктивного діалогу. Засвоєний у рамках курсу матеріал формує основу для подальшого розвитку ораторського мистецтва,

міжкультурної комунікації, навичок лідерства та ефективної публічної взаємодії у професійній діяльності.

3. Результати навчання.

Після успішного вивчення дисципліни здобувач:

1. Розумітиме основні категорії, поняття та розділи риторики як науки і навчальної дисципліни.
2. Знатиме закономірності та принципи ефективної мовленнєвої діяльності.
3. Розрізнятиме основні роди, види та стилі сучасного красномовства.
5. Використовуватиме основні закони логіки, аргументації та переконливого мовлення.
6. Знатиме етичні та психологічні засади публічного виступу.
7. Створюватиме логічно послідовні, аргументовані й переконливі висловлювання відповідно до мети й ситуації спілкування.
8. Виголошуватиме публічні виступи різних жанрів і стилів.
9. Застосовуватиме риторичні прийоми для встановлення контакту з аудиторією та утримання її уваги.
10. Використовуватиме вербальні й невербальні засоби комунікації для досягнення переконливості мовлення.
11. Аналізуватиме мовлення ораторів із погляду його структури, змісту, логіки та етики.
12. Коригуватиме власне мовлення відповідно до норм літературної мови, риторичної етики та культури спілкування.
13. Застосовуватиме набуті знання у професійній, освітній, науковій і суспільно-комунікативній діяльності.

4. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1 «Теоретичні та практичні засади риторики та мистецтва публічного виступу»	1 семестр 90 год/ 3 кредити	Лекції 1–2 Практичні заняття № 1–2 Теми для самостійного опрацювання № 1-19
--	-----------------------------------	---

Дисципліна охоплює 4 теми (2 лекції та 2 практичні заняття) одного тематичного модуля, розподілені на два змістові модулі.

Модуль 1. Теоретичні та практичні засади риторики та мистецтва публічного виступу.

Змістовий модуль 1. Основи риторики та формування особистості оратора

Тема 1. Риторика і мистецтво презентації

Тема 2. Оратор та аудиторія. Прийоми подолання страху

Змістовий модуль 2. Мистецтво публічного виступу, полеміка та культура мовлення.

Тема 3. Мистецтво публічного виступу: зовнішня культура оратора та ефективна взаємодія з аудиторією.

Тема 4. Полеміка та її види.

Лекційний курс навчальної дисципліни за вибором розкриває провідні теоретичні та практичні аспекти ораторського мистецтва, простежує етапи розвитку риторики від античності до сучасності та висвітлює риторику як форму громадсько-політичної та професійної діяльності. У рамках лекційного курсу розглядаються види та жанри публічних виступів, етапи їхньої підготовки, принципи аргументації, невербальні засоби комунікації, культура сприймання виступу та різновиди презентаційної діяльності. Особлива увага приділяється мистецтву переконання, способам мовленнєвого впливу й правилам ефективної комунікації.

Практичні заняття спрямовані на формування цілісних умінь усного публічного мовлення та розвиток комунікативної компетентності майбутнього фахівця. У процесі занять студенти оволодівають якостями успішного оратора, навчаються аналізувати аудиторію, вибудовувати контакт із нею, утримувати її увагу та адаптувати зміст і форму виступу до конкретної ситуації спілкування. Значна увага приділяється опрацюванню вербальних і невербальних засобів комунікації (інтонації, темпу мовлення, пауз, жестів, міміки), розвитку

виразності та образності мовлення, а також технікам подолання психологічного напруження та страху публічного виступу. Окреме заняття присвячено оволодінню навичками конструктивної полеміки: добору й обґрунтуванню аргументів, прогнозуванню можливих заперечень, побудові контраргументації та дотриманню принципів етичного спілкування. Під час заняття студенти тренуються створювати та виголошувати виступи різних жанрів, проводити дискусії, брати участь у рольових комунікаційних ситуаціях і здійснювати аналіз риторичних помилок.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять та опрацювання практичних навичок, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовка публічних виступів, опрацювання наукової літератури. Контроль засвоєння тем самостійної позааудиторної роботи здійснюється на підсумковому занятті з дисципліни.

Індивідуальна робота з навчальної дисципліни за вибором «Риторика» не передбачена.

Календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи (теми доповідей та повідомлень) опубліковані на сайті кафедри.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра українознавства / Студенту/ Очна форма навчання Медицина/1 курс/Українська мова (за професійним спрямування) або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства#. Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента s000XXX@vnmu.edu.ua.

5. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, самостійна робота, груповий контроль, самоконтроль, взаємоконтроль.
Підсумковий контроль дисципліни – залік	Згідно з положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)
Засоби діагностики успішності навчання	Теоретичні питання, тести.

6. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І.Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/Загальна_інформація/Основні_документи)

Поточний контроль	За чотирибальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Залік	Оцінка з дисципліни здобувача складається з суми балів поточного контролю, які переводиться у бали згідно з єдиною універсальною шкалою перерахунку традиційних оцінок з 5-бальної системи у рейтингові бали (200 балів). (див. Шкалу оцінювання)

Шкала оцінювання дисципліни: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
180-200	A	зараховано
170-179,99	B	
160-169,99	C	

141-159,99	D	
122-140,99	E	
0-121,99	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану допомогу викладача під час вивчення дисципліни. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях.

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен вчасно приходити на практичне заняття, теоретично підготовленим згідно з темою.

На заняття слід приходити без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 10 хвилин на заняття не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

Студент повинен дотримуватися загальних правил дрескоду.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час демонстрування презентацій або доповідей чи повідомлень.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті кафедри <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства#) черговому викладачеві. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на запитання до теми заняття.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, обсяг якої оприлюднений на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання <https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозуміння та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання

не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно з Положенням про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є Microsoft Team, Google Meets. Порядок проведення практичних занять та відпрацювань під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства/ Студенту або <https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства/ Новини).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, Telegram, WhatsApp) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

1. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра українознавства/ Студенту). Консультації проводяться один раз на тиждень згідно з графіком консультацій.

2. Розклад та розподіл груп по викладачах опублікований на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> кафедра _ українознавства / Студенту).

3. Питання до підсумкового контролю дисципліни опубліковані на веб-сторінці кафедри (<https://www.vnmu.edu.ua/> українознавства /Студенту).

Силабус з дисципліни за вибором «Риторика» обговорено та затверджено на засіданні кафедри українознавства (протокол № 1, від «29» серпня 2025 року).

Відповідальна за курс _____
(підпис)

Завідувач кафедри _____
(підпис)

Тетяна ВРУБЛЕВСЬКА

Галина ВАСИЛЕНКО